

Одним із важелів, здатних вплинути на ефективність та вдосконалення законотворчої діяльності, її організаційного забезпечення, стало б прийняття конституційних законів, які виступали б засобом повноцінного приведення в дію положень та норм Основного Закону, дієвим механізмом регулювання низки суспільно важливих питань. Це дозволило б впорядкувати систему нормативно-правових актів, закріпити характерну для парламенту особливу законодавчу процедуру ухвалення законодавчих актів, прогнозування результатів їх застосування тощо, і тим самим, підвищити якість та ефективність реалізації цих актів, домогтися стабільності законів, ліквідувати безсистемність у розвитку законодавства.

Розвиток суспільства та ускладнення суспільних відносин вимагає адекватного їх регулювання і впорядкування. Це забезпечується за допомогою політичної та правової форм організації суспільства, сутністю яких є поєднання політичних та правових важелів, завдяки чому суспільство функціонує як, певним чином, організована система, що характеризується внутрішньою стабільністю та динамікою подальшого розвитку.

Належне організаційно-правове забезпечення законотворчої діяльності є однією з необхідних передумов ефективного державного управління. Становлення та подальший розвиток України як правової, демократичної, соціальної держави потребує науково обґрунтованої системи управління законодавчим процесом та законодавчого закріплення організаційного забезпечення законотворчої діяльності. Це, в свою чергу, передбачає певне реформування процесу законотворення, що включає в себе як планування законотворчої діяльності, її оперативне регулювання з урахуванням особливостей конкретних форм цієї діяльності, так і планомірну безперервну контрольну-аналітичну роботу, спрямовану на підвищення ефективності функціонування законотворення і приведення його у відповідність до вимог сьогодення, проведення як структурних перетворень, так і здійснення нових підходів до розмежування й нормативного оформлення функцій і компетенції між усіма органами державної влади. За таких умов проблема організаційного забезпечення законотворчої діяльності набуває особливого значення. Удосконалення законотворчого процесу можливе за умови комплексного здійснення законодавчої функції влади з урахуванням особливостей сучасного стану суспільних відносин. Особливе значення організаційно-правове забезпечення законотворчої діяльності буде мати для удосконалення і систематизації законодавства, державного управління, правозастосування, правового виховання тощо.

Для того, щоб законотворча діяльність стала посправжньому дієвим засобом реалізації стратегії розвитку держави, організаційне забезпечення законотворчої діяльності в Україні має базуватися на засадах чітко сформульованих організаційно-правових завдань, відбуватися в межах детально розроблених процедур, визначених прав і обов'язків суб'єктів законотворчості.

Література.

1. Закон України «Про Регламент Верховної Ради України» // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.
2. Законотворчий процес: стан і шляхи вдосконалення: кол. моногр. у 2-х ч. / О.Л. Копиленко, О.В. Богачова; Ін-т законодавства Верховної Ради України. – К.: Реферат, 2010. – 696 с.

3. Законотворчий процес та якість закону: як досягти гармонії?: [дослідження законодавчих процесів в Верховній Раді України] / Анатолій Ткачук, Світлана Науменко. – К.: Леста, 2005. – 42 с.

4. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

5. Парламентаризм в Україні: теорія та практика / Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – К.: Інститут законодавства ВРУ, 2001. – 658 с.

6. Управление персоналом организации: Учебник. Под ред. А.Я.Кибанова. – М.: Инфра-М, 1997. – 512 с.

7. Шупленков В.П. Законотворчество. Фундаментальный курс авторизованого изложения. – М.: 1993. – 163 с.

УДК 351.72

Павло Литвин

ФІНАНСОВІ РЕГУЛЯТОРИ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

У статті висвітлюються питання регуляторів фінансових ринків, подається характеристика трьох незалежних державних регуляторів (НБУ; НКЦПФР; НКРФП). Зроблено висновок, відповідно якому фінансові ринки країн з розвинутою економікою – це сформована і цілісна система, що зазнає технічних змін і концептуальних новацій.

Ключові слова: державне регулювання, фінансовий ринок, новації, фінансовий регулятор.

Глобальні кризові явища у фінансовому секторі стали індикатором якості системи державного управління в країнах та управлінських структур взагалі з точки зору якості до зовнішніх чинників, так і гнучкості та здатності швидко пристосовуватися до нових умов. Відтак, органи державного управління поставали перед нелегким завданням: забезпечити стійкість фінансового ринку без надмірного регуляторного втручання.

Аналіз статистичних даних щодо фінансових рахунків за 2006–2009 роки свідчить про значні щорічні коливання показників. Зокрема динаміка зміни в активах по готівкових грошах та депозитах, а також по кредитах та позиках дає зростання цих показників приблизно в два з половиною рази у 2007 році, порівняно з 2006. Наступні два роки спостерігалось поступове зменшення цих показників (на 20% у 2008 році, порівняно з 2007, та на 15% у 2009 порівняно з 2008) [1, с. 40].

Виходячи з цього, нагального розв'язання потребує завдання підвищення ефективності фінансових регуляторів в системі державного управління.

Питання розвитку фінансового ринку та його інфраструктури є предметом досліджень багатьох науковців, зокрема українських учених: П. І. Гайдуцького, А. С. Гальчинського, В. М. Гейця, А. О. Задоя, Л. В. Ільченко-Сюйви, А. С. Філіпенка, А. А. Чухна, В. В. Юрчишина та ін.

Суттєвий внесок у дослідження механізмів державного управління в різних сферах економіки, і зокрема

фінансовій, зробили такі вітчизняні вчені, як: В.Є. Воротін, М.В. Гаман, С.Д. Дзюбик, В.М. Рижих, І.В. Розпутенко. Серед зарубіжних науковців слід виділити таких, як: П. Самуельсон, Дж. Стігліц, В. Шарп, Г. Шатт та ін.

В сучасних наукових розробках переважно увага приділяється підвищенню ефективності роботи Національного банку України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, тобто кожного з державних регуляторів окремо. Недостатньо ж розробленими, на наш погляд, є механізми взаємоузгодження регулятивних дій між цими державними органами на ринку фінансових послуг країни.

Метою статті є визначення особливостей та напрямів удосконалення системи державного регулювання фінансовими ринками України з огляду на практику країн з розвинутою економікою.

В умовах соціально-економічних перетворень у суспільстві, пов'язаних з розвитком української державності, важливе значення має наявність належної нормативно-законодавчої бази фінансових регуляторів.

При цьому одразу слід визнати те, що фінансові регулятори розглядаються з точки зору теорії у двох значеннях.

По-перше, під фінансовими регуляторами розуміються державні органи, які здійснюють певні функції регулювання на фінансових ринках. До них можливо віднести, зокрема, Національний банк України (далі – НБУ), Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку (далі – НКЦПФР), національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (далі – НКРФП) та в деякій мірі Державну службу фінансового моніторингу України (далі – Держфінмоніторинг).

В іншому контексті, під фінансовими регуляторами (іноді їх називають економічними) розуміються не певні державні органи, а безпосередньо економічні важелі, що впливають через механізм інтересів на учасників економічних процесів, суб'єктів господарювання (ціни, податки, норми, банківські проценти, санкції тощо).

Під такими регуляторами ринкової економіки треба розуміти способи впливу держави через законодавчі і виконавчі органи на сферу підприємництва, інфраструктуру ринку, некомерційний сектор економіки з метою створення або забезпечення умов їхньої діяльності відповідно до національної економічної політики.

Система управління виробничими галузями на початку перехідного періоду ґрунтується на адміністративних методах керівництва із поступовим використанням принципів територіально-галузевого і функціонально-галузевого управління, які повністю дають змогу узгодити державні, галузеві і регіональні інтереси з інтересами трудових колективів, що потребує використання економічних методів. Вони охоплюють фіскальну та грошово-кредитну політику НБУ. Самостійним комплексним методом державного регулювання економіки є державне економічне програмування, що охоплює численні цілі та весь набір інструментів державного регулювання економіки.

У сьогодишніх умовах контроль над ринком фінансових послуг здійснюють три незалежні державні установи:

- відносно ринку банківських послуг, та його учасників – Національним банком України (НБУ);
- відносно ринків цінних паперів і похідних цінних паперів (деривативів), і його учасників – Націо-

нальною комісією з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР);

- відносно інших ринків і учасників фінансових послуг (страхові компанії, кредитні спілки, недержавні пенсійні фонди) – національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (НКРФП).

Кожна з цих державних установ є окремою юридичною особою, має своє відокремлене майно, що належить державі, сформований статутний капітал, свої органи Правління та філіальну мережу.

Антимонопольний комітет України та інші державні органи (в тому числі і Державна служба фінансового моніторингу України) здійснюють контроль за діяльністю учасників ринків фінансових послуг та отримують від них інформацію у межах повноважень, визначених законом.

Незважаючи на юридичне розмежування, фінансові регулятори активно співпрацюють між собою. Виражається це в:

- інформуванні один одного про будь-які спостереження і висновки;
- доступі до інформаційних баз даних один одного;
- участі в роботі інших органів, які здійснюють державне регулювання ринків фінансових послуг, з правом дорадчого голосу;
- обов'язковому проведенні спільних оперативних нарад, не рідше одного разу на квартал або частіше, за вимогою одного з керівників цих органів.

Фінансові регулятори наділені достатньою кількістю прав і повноважень, які регламентують і регулюють дії суб'єктів фінансового ринку, починаючи від монопольного допуску на цей ринок, лобіювання законопроектів, і закінчуючи рішеннями про усунення з ринку (відкликання ліцензій) недобросовісних учасників, аж до ліквідації. Невидимі для простих людей регулятори утримують ринок у межах правил, визначених чинним законодавством України.

Одним із основних законів, який визначає поле діяльності фінансових організацій і регулюючих органів, є Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» [1]. Цей Закон встановлює загальні правові засади у сфері надання фінансових послуг, здійснення регулятивних та наглядових функцій за діяльністю з надання фінансових послуг. А також, що важливо, створення правових основ для захисту інтересів споживачів фінансових послуг.

Закон визначає процедуру нагляду НКРФП за фінансовими установами, під якими розуміються юридичні особи, які відповідно до закону надають одну чи декілька фінансових послуг, а також інші послуги (операції), пов'язані з наданням фінансових послуг, у випадках, прямо визначених законом, та внесені до відповідного реєстру в установленому законом порядку. До фінансових установ належать: банки, кредитні спілки, ломбарди, лізингові компанії, довірчі товариства, страхові компанії, установи накопичувального пенсійного забезпечення, інвестиційні фонди і компанії та інші юридичні особи, виключним видом діяльності яких є надання фінансових послуг, а у випадках, прямо визначених законом, – інші послуги (операції), пов'язані з наданням фінансових послуг.

Відповідно до статті 19 вказаного Закону [1] метою державного регулювання ринків фінансових послуг в Україні є:

- 1) проведення єдиної та ефективної державної політики у сфері фінансових послуг;

- 2) захист інтересів споживачів фінансових послуг;
- 3) створення сприятливих умов для розвитку та функціонування ринків фінансових послуг;
- 4) створення умов для ефективної мобілізації і розміщення фінансових ресурсів учасниками ринків фінансових послуг з урахуванням інтересів суспільства;
- 5) забезпечення рівних можливостей для доступу до ринків фінансових послуг та захисту прав їх учасників;
- 6) додержання учасниками ринків фінансових послуг вимог законодавства;
- 7) запобігання монополізації та створення умов розвитку добросовісної конкуренції на ринках фінансових послуг;
- 8) контроль за прозорістю та відкритістю ринків фінансових послуг;
- 9) сприяння інтеграції в європейський та світовий ринки фінансових послуг.

Державне регулювання діяльності з надання фінансових послуг здійснюється шляхом:

- ведення державних реєстрів фінансових установ і реєстрів осіб, які не є фінансовими установами, але мають право надавати окремі фінансові послуги, та ліцензування діяльності з надання фінансових послуг;
- нормативно-правового регулювання діяльності фінансових установ;
- нагляду за діяльністю учасників ринків фінансових послуг (крім споживачів фінансових послуг);
- застосування уповноваженими державними органами заходів впливу;
- проведення інших заходів з державного регулювання ринків фінансових послуг.

Стаття 22 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» [1] стосується співпраці та координації діяльності між органами, що здійснюють державне регулювання ринків фінансових послуг.

Положення про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг затверджено Президентом України [3].

Державне регулювання ринку цінних паперів здійснює НКЦПФР.

Правові засади здійснення державного регулювання ринку цінних паперів та державного контролю за випуском і обігом цінних паперів та їх похідних в Україні визначає Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» [4].

Згідно із статтею 1 зазначеного Закону державне регулювання ринку цінних паперів – це здійснення державною комплексних заходів щодо упорядкування, контролю, нагляду за ринком цінних паперів та їх похідних та запобігання зловживанням і порушенням у цій сфері.

Державне регулювання ринку цінних паперів здійснюється з метою:

- реалізації єдиної державної політики у сфері випуску та обігу цінних паперів та їх похідних;
- створення умов для ефективної мобілізації та розміщення учасниками ринку цінних паперів фінансових ресурсів з урахуванням інтересів суспільства;
- одержання учасниками ринку цінних паперів інформації про умови випуску та обігу цінних паперів, результати фінансово-господарської діяльності емітентів, обсяги і характер угод з цінними паперами та іншої інформації, що впливає на формування цін на ринку цінних паперів;

- забезпечення рівних можливостей для доступу емітентів, інвесторів і посередників на ринок цінних паперів;
- гарантування прав власності на цінні папери;
- захисту прав учасників фондового ринку;
- інтеграція в європейський та світовий фондові ринки;
- дотримання учасниками ринку цінних паперів вимог актів законодавства;
- запобігання монополізації та створення умов розвитку добросовісної конкуренції на ринку цінних паперів;
- контролю за прозорістю та відкритістю ринку цінних паперів.

Стаття 3 Закону України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» [4] визначає форми державного регулювання ринку цінних паперів, якими є:

- прийняття актів законодавства з питань діяльності учасників ринку цінних паперів;
- регулювання випуску та обігу цінних паперів, прав та обов'язків учасників ринку цінних паперів;
- видача ліцензій на здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів та забезпечення контролю за такою діяльністю;
- заборона та зупинення на певний термін (до одного року) професійної діяльності на ринку цінних паперів у разі відсутності ліцензії на цю діяльність та притягнення до відповідальності за здійснення такої діяльності згідно з чинним законодавством;
- реєстрація випусків (емісій) цінних паперів та інформації про випуск (емісію) цінних паперів;
- контроль за дотриманням емітентами порядку реєстрації випуску цінних паперів та інформації про випуск цінних паперів, умов продажу (розміщення) цінних паперів, передбачених такою інформацією;
- створення системи захисту прав інвесторів і контролю за дотриманням цих прав емітентами цінних паперів та особами, які здійснюють професійну діяльність на ринку цінних паперів;
- контроль за достовірністю інформації, що надається емітентами та особами, які здійснюють професійну діяльність на ринку цінних паперів, контролюючим органам;
- встановлення правил і стандартів здійснення операцій на ринку цінних паперів та контролю за їх дотриманням;
- контроль за системами ціноутворення на ринку цінних паперів;
- контроль за діяльністю осіб, які обслуговують випуск та обіг цінних паперів;
- проведення інших заходів щодо державного регулювання і контролю за випуском та обігом цінних паперів.

З метою координації діяльності державних органів з питань функціонування ринку цінних паперів створюється Координаційна рада.

До складу Координаційної ради входять керівники державних органів, що у межах своєї компетенції здійснюють контроль або інші функції управління щодо фондового ринку та інвестиційної діяльності в Україні. Очолює Координаційну раду Голова НКЦПФР.

Положення про Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку затверджено Президентом України [5].

Ринок цінних паперів також регламентований такими Законами України:

«Про цінні папери та фондовий ринок» [6]; «Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)» [7]; «Про обіг векселів в Україні» [8]; «Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні» [9] та ін.

Структуру банківської системи, економічні, організаційні і правові засади створення, діяльності, реорганізації і ліквідації банків та основи здійснення державної регуляції банківської системи визначають Закон України «Про Національний банк України» [10] та Закон України «Про банки і банківську діяльність» [11].

НБУ є центральним банком України, особливим центральним органом державного управління, юридичний статус, завдання, функції, повноваження і принципи організації якого визначаються Конституцією України [12] та наведеними вище Законами.

Основною функцією НБУ є забезпечення стабільності грошової одиниці України.

При виконанні цієї функції НБУ має виходити із пріоритетності досягнення та підтримки цінової стабільності в державі.

НБУ у межах своїх повноважень сприяє стабільності банківської системи.

НБУ також сприяє додержанню стійких темпів економічного зростання та підтримує економічну політику Кабінету Міністрів України.

Згідно із статтею 7 Закону України «Про Національний банк України» [10] НБУ виконує такі функції:

1) відповідно до розроблених Радою Національного банку України Основних засад грошово-кредитної політики визначає та проводить грошово-кредитну політику;

2) монопольно здійснює емісію національної валюти України та організує її обіг;

3) виступає кредитором останньої інстанції для банків і організує систему рефінансування;

4) встановлює для банків правила проведення банківських операцій, бухгалтерського обліку і звітності, захисту інформації, коштів та майна;

5) організовує створення та методологічно забезпечує систему грошово-кредитної і банківської статистичної інформації та статистики платіжного балансу;

6) визначає систему, порядок і форми платежів, у тому числі між банками;

7) визначає напрями розвитку сучасних електронних банківських технологій, створює, координує та контролює створення електронних платіжних засобів, платіжних систем, автоматизації банківської діяльності та засобів захисту банківської інформації;

8) здійснює банківське регулювання та нагляд на індивідуальній та консолідованій основі;

9) здійснює погодження статутів банків і змін до них, ліцензування банківської діяльності та операцій у передбачених законом випадках, веде Державний реєстр банків, Реєстр аудиторських фірм, які мають право на проведення аудиторських перевірок банків;

10) веде офіційний реєстр ідентифікаційних номерів емітентів платіжних карток внутрішньодержавних платіжних систем;

11) здійснює сертифікацію тимчасових адміністраторів і ліквідаторів банку;

12) складає платіжний баланс, здійснює його аналіз та прогнозування;

13) представляє інтереси України в центральних банках інших держав, міжнародних банках та інших кредитних установах, де співробітництво здійснюється на рівні центральних банків;

14) здійснює відповідно до визначених спеціальним законом повноважень валютне регулювання, визначає

порядок здійснення операцій в іноземній валюті, організовує і здійснює валютний контроль за банками та іншими фінансовими установами, які отримали ліцензію НБУ на здійснення валютних операцій;

15) забезпечує накопичення та зберігання золотовалютних резервів та здійснення операцій з ними та банківськими металами;

16) аналізує стан грошово-кредитних, фінансових, цінових та валютних відносин;

17) організує інкасацію та перевезення банкнот і монет та інших цінностей, видає ліцензії на право інкасації та перевезення банкнот і монет та інших цінностей;

18) реалізує державну політику з питань захисту державних секретів у системі НБУ;

19) бере участь у підготовці кадрів для банківської системи України;

20) визначає особливості функціонування банківської системи України в разі введення воєнного стану чи особливого періоду, здійснює мобілізаційну підготовку системи НБУ;

21) вносить у встановленому порядку пропозиції щодо законодавчого врегулювання питань, спрямованих на виконання функцій Національного банку України;

22) здійснює методологічне забезпечення з питань зберігання, захисту, використання та розкриття інформації, що становить банківську таємницю;

23) здійснює інші функції у фінансово-кредитній сфері в межах своєї компетенції, визначеної законом.

Загальні засади функціонування платіжних систем в Україні, поняття та загальний порядок проведення переказу коштів в межах України, а також встановлює відповідальність суб'єктів переказу визначає Закон України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» [13].

Ключовим елементом системи протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму є підрозділ фінансової розвідки. Як координуючий орган системи він був утворений Урядом України у 2002 році спочатку як Державний департамент, потім як Державний комітет, а наразі, у відповідно до проведеної адміністративної реформи, як Державна служба фінансового моніторингу України.

Діяльність Державної служби фінансового моніторингу України регламентується Законом України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму» [14] та Положенням про неї [15].

Відповідно до Положення про Державну службу фінансового моніторингу України, Держфінмоніторинг України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через міністра фінансів України.

Держфінмоніторинг України утворений для реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму.

Державна служба фінансового моніторингу України діє як національний центр фінансової розвідки з відповідними повноваженнями органу такого типу, до основних завдань і функцій якої відноситься збирання, оброблення і аналіз інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, інші фінансові операції або інформації, що може бути пов'язана з підозрою у легалізації (відмиванні) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванні тероризму.

Таку інформацію Держфінмоніторинг отримує від суб'єктів первинного фінансового моніторингу, якими зокрема є банки, страховики (перестраховики), кредитні

спілки, ломбарди та інші фінансові установи; платіжні організації, члени платіжних систем, еквайрингові та клірингові установи; професійні учасники ринку цінних паперів; компанії з управління активами; юристи; нота-ріуси та інші.

Держфінмоніторинг України відпрацьовує отримані повідомлення і передає відповідним правоохоронним або розвідувальним органам узагальнені матеріали у разі наявності підозр щодо відмивання коштів чи фінансування тероризму, або суспільно-небезпечного діяння, що передує легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом.

Водночас, Держфінмоніторинг України є суб'єктом державного фінансового моніторингу, який здійснює нагляд за суб'єктами підприємницької діяльності, які надають посередницькі послуги під час здійснення операцій з купівлі-продажу нерухомого майна та фізичними особами - підприємцями та юридичними особами, які проводять фінансові операції з товарами (виконують роботи, надають послуги) за готівку, за умови, що сума такої фінансової операції дорівнює чи перевищує 150 тис. грн.

Таким чином, Держфінмоніторинг України опосередковано можна назвати фінансовим регулятором, оскільки його діяльність стосується всіх, без винятку, суб'єктів первинного фінансового моніторингу, однак в частині здійснення заходів щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму.

Фінансові ринки країн з розвинутою економікою – це сформована і цілісна система, що зазнає технічних змін і концептуальних новацій. Загальними для багатьох національних фінансових ринків останнім часом стали процеси створення наднаціональних правових і регулятивних систем (наприклад, Євросоюз) і уніфікації юридичних механізмів та інститутів. Особливої уваги заслуговують і процеси зближення принципів регулювання фінансових ринків у країнах континентального права з підходами, притаманними англо-американській правовій системі.

По такому шляху можна йти і в розвитку фінансових ринків в Україні, фінансових регуляторів та вдосконаленні їх законодавчої бази. При цьому особливу увагу слід приділяти необхідності уніфікації національного законодавства в цій сфері із загальноприйнятими світовими стандартами.

Література.

1. Статистичний щорічник України за 2010 рік / За редакцією О.Г. Осауленка.–К.: «Консультант», 2011. – 560 с.
2. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг. Закон України // Урядовий кур'єр, 2001, 08, 29.08.2001 № 154.
3. Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. Указ Президента України від 23 листопада 2011 року № 1070/2011 // Урядовий кур'єр, 2011, 12, 09.12.2011 № 230.
4. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні. Закон України // Голос України, 1996, 11, 26.11.96 № 221.
5. Про Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку. Указ Президента України від 23 листопада 2011 року № 1063/2011 // Урядовий кур'єр, 2011, 12, 07.12.2011 № 228.
6. Про цінні папери та фондовий ринок. Закон України // Офіційний вісник України, 2006, № 13 (12.04.2006), ст. 857.

7. Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди. Закон України // Урядовий кур'єр, 2001, 04, 25.04.2001 № 74.

8. Про обіг векселів в Україні. Закон України // Урядовий кур'єр, 2001, 05, 04.05.2001 № 78.

9. Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні. Закон України // Відомості Верховної Ради України, 1998, № 15, ст. 67.

10. Про Національний банк України. Закон України // Відомості Верховної Ради України, 1999, № 29 (23.07.99), ст. 238.

11. Про банки і банківську діяльність. Закон України // Урядовий кур'єр, 2001, 01, 17.01.2001 № 8.

12. Конституція України // Голос України, 1996, 07, 13.07.96 № 128.

13. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні. Закон України // Урядовий кур'єр, 2001, 05, 16.05.2001 № 84.

14. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму. Закон України // Урядовий кур'єр, 2002, 12, 11.12.2002 № 231.

15. Про Положення про Державну службу фінансового моніторингу України. Указ Президента України // Урядовий кур'єр, 2011, 05, 17.05.2011 № 87.

16. Про внесення змін до деяких законів України щодо нагляду на консолідованій основі. Закон України // Відомості Верховної Ради України від 25.11.2011, 2011 п.р., № 47, стор. 2011, стаття 533.

УДК 328.18

Лариса Литвинова

ТРАНСФОРМАЦІЯ КОМУНІКАТИВНИХ ОБМІНІВ ПУБЛІЧНОЇ СФЕРИ І СУСПІЛЬСТВА У КОНТЕКСТІ РОЗБУДОВИ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

У статті розглядаються сучасні підходи до формування комунікацій у публічній сфері, обґрунтовано необхідність трансформації комунікативних обмінів в інформаційному суспільстві, подано концептуальну модель побудови комунікативних обмінів громадянського суспільства і влади.

Ключові слова: інформаційно-комунікативна взаємодія, публічне управління, комунікативні обміни, концептуальна модель комунікативних обмінів.

Однією з провідних тенденцій розвитку українського суспільства є його поступовий перехід до постіндустріального суспільства, що характеризується стрімким зростанням ролі інформаційних процесів у структурі зайнятості населення та розбудові добробуту. Розвиток інформаційно-комунікативних процесів детермінує зміни у соціальній, економічній, політичній та інших сферах суспільного життя. Такі складні багато-